

שרת המשפטים

ירושלים

כ"ב אדר א' תשע"ז
2 מרץ 2016

מס' מסכת: 2016-4127
ממני: 9-1

לכבוד
חה"כ ניסן סלומינסקי
יו"ר ועדת החוקה חוק ומשפט
בכנסת ישראל

שלום רב,

הנדון: תקנות ההוצאה לפועל (תיקון), התשע"ו-2016

בהצעת חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 34), התשע"א-2011 הוצע לקבוע כי סמכויות הנתונות לבית משפט בהתאם לפרק ל"ד לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 העוסק בתוצאות משפט, יהיו נתונות גם לרשם ההוצאה לפועל, בשינויים המחויבים. בדיון שנערך בוועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת ביום 10 אוגוסט 2011 הוצע כי מתן הסמכויות בעניינים אלה לא ייעשה בדרך של הפניה לתקנות סדר הדין האזרחי, אלא יותקנו תקנות בעניין זה, באישור ועדת החוקה, חוק ומשפט.

בהמשך לאמור, נחקק סעיף 81 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967, המעגן את סמכותו של רשם ההוצאה לפועל להטיל הוצאות על זוכה או על חייב במסגרת הליך המתנהל לפניו, לפי הוראות שיקבע שר המשפטים בתקנות, באישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת.

מצ"ב טיוטת תקנות הוצאה לפועל (תיקון), התשע"ו-2016, מלוות בדברי הסבר. מטרת התקנות להסדיר את סמכות הרשם להטיל הוצאות לפי סעיף 81 לחוק, והן נוסחו תוך בחינת ההסדרים שבפרק ל"ד לתקנות סדר הדין האזרחי, בשינויים המחויבים.

יוער, כי התקנות אלה הונחו על שולחנה של ועדת החוקה, חוק ומשפט בכנסת הקודמת, אולם לאור שינויים מהותיים שביקשה הוועדה להכניס בנוסח התקנות, הופסק הדיון בוועדה, על מנת לאפשר דיון מסודר בשינויים שהוצעו. התיקון המשמעותי שהוכנס בתקנות בעקבות הדיון שהתקיים הוא חתניית האפשרות להטיל הוצאות על בעל דין שהאריך את הדיון שלא לצורך בכך שבעל הדין יהיה מיוצג. תיקון נוסף שהוכנס בתקנות הוא שרשם ההוצאה לפועל יביא בחשבון את שאלת ייצוגם של בעלי דין בטרם יטיל עליהם הוצאות מטעמים אחרים, שאינם הארכת הדיון שלא לצורך.

לפי סעיף 81 לחוק, התקנות טעונות אישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, אוזרה לך על הנחת טיוטת התקנות על שולחן הוועדה, לשם אישורן.

בברכה,

איילת שקד
18/3/16

תקנות ההוצאה לפועל (תיקון מס'), התשע"ו-2016

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 181 ו-88 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967¹, ולפי סעיף 108 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984² ובאישור ועדת חוקה, חוק ומשפט של הכנסת, אני מתקינה תקנות אלה:

<p align="center">אחרי תקנה 120 לתקנות ההוצאה לפועל, התש"ס - 1979³ יבוא: "פרק יב: "הטלת הוצאות על ידי הרשם"</p>	<p align="center">1.</p>	<p align="center">הוספת פרק יב</p>
<p>120א. (א) בתום הדיון בהליך המתנהל לפניו, רשאי רשם ההוצאה לפועל להחליט לחייב בעל דין בתשלום הוצאות לטובת בעל דין אחר.</p> <p>(ב) החליט רשם ההוצאה לפועל לחייב בעל דין בהוצאות, רשאי הוא לקבוע את סכום ההוצאות לפי שיקול דעתו, בכפוף לאמור בתקנה 120ב.</p> <p>(ג) ניתן צו להוצאות בהליך, לא ייפגע הצו על ידי כל צו אחר להוצאות שיינתן לאחר מכן שלא בדרך של ערעור על הצו הראשון.</p> <p>(ד) הרשם יידע את בעלי הדין בדבר זכותם להשמיע את טענותיהם בדבר הטלת ההוצאות או שיעורן לפני מתן הצו להוצאות.</p> <p>(ה) בפרק זה "הוצאות" – למעט שכר טרחת עורך דין; "בעל דין" – חייב או זוכה.</p>	<p>הטלת הוצאות</p>	

¹ ס"ח התשכ"ז, עמ' 116
² ס"ח התשמ"ד, עמ' 198
³ ק"ת התש"ס, עמ' 386; התשע"ו, עמ' 144.

<p>120.ב. (א) בקביעת צו להוצאות ובקביעת שיעורן יתחשב הרשם, בין השאר, באלה: (1) שווי החוב המתנהל בתיק ההוצאה לפועל; (2) סוג הבקשה; (3) שכר טרחת עורך דין שנפסק בתיק למי מהצדדים; (4) דמי המצאת כתבי בי-דין; (5) שכר בטלה של הצדדים ושל העדים מטעמם; (6) שכר מומחים, דמי לינה ודמי נסיעה, דמי עלות אחסון נכס. (7) האגרות וההוצאות ששולמו בעד ניהול הליכים בתיק; (ב) בקביעת צו להוצאות ובקביעת שיעורן יהיה רשאי הרשם להתחשב גם בדרך שבה ניהלו בעלי הדין את ההליך ובהיות הצדדים מיוצגים.</p>	<p>120.ב.</p>	<p>קביעת סכום ההוצאות</p>		
<p>120.ג. ראה רשם ההוצאה לפועל כי בעל דין האריך את הדיון בהליך שלא לצורך, על ידי טענות סרק או בכל דרך אחרת, רשאי הוא, ללא קשר לתוצאות ההליך, לאחר שהתריע בפני בעל הדין על הטלת ההוצאות ונחה דעתו כי בעל הדין מודע לכך שהאריך את הדיון שלא לצורך, ובתנאי שאותו בעל דין מיוצג, להטיל עליו את הוצאות ההליך בשיעור שימצא לנכון בנסיבות העניין, לטובת בעל הדין שכנגד או לטובת אוצר המדינה, או לטובת שניהם.</p>	<p>120.ג.</p>	<p>הארכת דיון שלא לצורך</p>		

<p>(א) להוצאות שפסק רשם ההוצאה לפועל, לפי פרק זה יתווספו הפרשי הצמדה וריבית כהגדרתם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961⁴ החל ביום שנפסקו עד יום התשלום, אלא אם כן קבע הרשם מועד אחר.</p> <p>(ב) היו ההוצאות, שפסק הרשם לפי פרק זה, לטובת הזוכה, יתווספו ההוצאות על החוב הפסוק הנגבה בתיק.</p> <p>(ג) היו ההוצאות, שפסק הרשם לפי פרק זה, לטובת החייב, יקוּזו סכום ההוצאות מחשבון החוב בתיק ההוצאה לפועל; עלה סכום ההוצאות שלטובת החייב על סכום החוב בתיק ההוצאה לפועל, תהיה היתרה ניתנת להוצאה לפועל בדרך שמוציאים לפועל פסק דין של בית המשפט.</p> <p>(ד) צו לתשלום הוצאות לטובת צד שלישי, ניתן להוצאה לפועל בדרך שמוציאים לפועל פסק דין של בית המשפט.</p> <p>(ה) צו לתשלום הוצאות לטובת אוצר המדינה ייגבה באמצעות המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות.</p>	<p>120.ד.</p>	<p>אכיפת צו להוצאות</p>		
<p>(א) בעל דין שטוען לעצמו, יראו אותו, לענין הוצאות הדיון, כעד שהוזמן מטעמו בכל יום שהופיע לדיון.</p> <p>(ב) היה בעל הדיון עורך דין והוא טוען לעצמו, הוא בעצמו או באמצעות משרדו, זכאי הוא להוצאות הדיון שהיה מקבל אילו העסיק עורך דין.</p>	<p>120.ה.</p>	<p>בעל דין שאינו מיוצג הטוען לעצמו</p>		
<p>תחילתן של תקנות אלה 30 ימים מיום פרסומן.</p>			<p>17</p>	<p>2 תחילה</p>

התשע"ו
(2016)

(חמ 3-63-1)

2016-3878

איילת שקד
שרת המשפטים

⁴ ס"ח התשכ"א, עמ' 192

דברי הסבר

בהצעת חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 34), התשע"א-2011 (להלן: התיקון) הוצע לקבוע כי הסמכויות הנתונות לבית משפט או לרשם בהתאם לפרק ל"ד לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 (להלן: תקנות סדר הדין האזרחי), יהיו נתונות לרשם ההוצאה לפועל, בשינויים המחויבים. בדיון שנערך בוועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת ביום 10.8.2011 הוצע כי הסעיף לא ייקבע על דרך ההפניה לתקנות סדר הדין האזרחי וכי יותקנו תקנות לעניין זה באישור הוועדה.

בהמשך לאמור, תוקן חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967 (להלן: החוק) ונוסף לו סעיף 781 לחוק, המעגן את סמכות רשם ההוצאה לפועל להטיל הוצאות על בעל דין במסגרת הליך המתנהל לפניו. זאת, לפי הוראות שיקבע שר המשפטים בתקנות, באישור ועדת החוקה, חוק ומשפט. תקנות אלה באות להסדיר את סמכות הרשם להטיל הוצאות לפי סעיף 781 לחוק.

תקנה 120א:

תקנה זו דומה במהותה לתקנה 511 לתקנות סדר הדין האזרחי, והיא קובעת הוראה כללית בדבר סמכות רשם ההוצאה לפועל להטיל הוצאות על אחד מבעלי הדין (שהם הזוכה או החייב). לפי תקנה זו, בתום הדיון בהליך המתנהל לפניו, יוכל הרשם להחליט, אם לא נקבע אחרת, אם לחייב בעל דין בתשלום הוצאות לטובת בעל דין אחר (להלן: צו להוצאות). סכום ההוצאות ייקבע בהתאם לשיקול דעתו של הרשם, ובכפוף לאמור בתקנה 120ב.

מוצע לקבוע כי שינוי בצו להוצאות שנתן הרשם ייעשה בדרך של ערעור בלבד. לכן, אם נתן הרשם צו נוסף להוצאות, לאחר שכבר ניתן צו להוצאות בהליך, לא יהיה בכך כדי לפגוע בצו הראשון.

מוצע, כי לפני שיינתן צו להוצאות, יהיה על הרשם ליידע את בעלי הדין בדבר זכותם לטעון נגד עצם הטלת הצו או גובה ההוצאות בו.

מוצע להבהיר, כי המונח "הוצאות" לפי תקנה זו אינו כולל שכר טרחת עורך דין. שכר טרחת עורך דין נקבע על ידי הרשם מכוח סעיף 10 לחוק.

תקנה 120ב:

בתקנה 120ב מוצע לקבוע שיקולים שיהיה על רשם ההוצאה לפועל להביא בחשבון בעת קביעת הצו להוצאות וגובהן. בכלל זאת, מוצע כי הרשם יתחשב באופיו של ההליך (למשל, שווי החוב וסוג הבקשה), שכר טרחת עורך דין שנקבע בתיק, בעלויות ניהול התיק (דמי המצאת כתבי-דין, שכר בטלה של הצדדים ושל עדים מטעמם, שכר מומחים, דמי לינה ודמי נסיעה, דמי עלות אחסון נכס) והוצאות אחרות הכרוכות בניהול התיק (אגרות, הוצאות שכרונות בנקיטת הליכים). מוצע לקבוע גם, כי הרשם יהיה רשאי להתחשב בדרך שבה ניהלו בעלי הדין את ההליך, ואם היו

מיוצגים. רשימה זו אינה רשימה סגורה, והרשם רשאי לשקול גם שיקולים נוספים ברוח האמור בתקנה.

תקנה 120ג:

מוצע לקבוע כי לרשם תהיה סמכות להטיל הוצאות על בעל דין שהאריך את הדיון שלא לצורך, בהעלאת טענות סרק או בכל דרך אחרת וזאת בלי קשר לתוצאות ההליך. הרשם ייתן צו להוצאות לפי תקנה זו, לאחר שהתריע על כך בפני בעלי הדין ובלבד שנחה דעתו כי בעל הדין מודע לכך שהאריך את הדיון שלא לצורך. לפי המוצע, רשם ההוצאה לפועל לא יוכל ליתן צו להוצאות לפי תקנה זו על בעל דין שאינו מיוצג. הוצאות שיוטלו לפי תקנה זו אפשר שיוטלו לטובת בעל הדין שכנגד או לטובת אוצר המדינה, או לשניהם.

תקנה מוצעת זו, דומה לתקנה 514 לתקנות סדר הדין האזרחי. אם כי בתקנות סדר הדין האזרחי לא נדרש שהשופט או הרשם ישתכנעו שבעל הדין מודע לכך שהוא האריך את הדיון שלא לצורך וכן לא נדרש שבעל הדין יהיה מיוצג כדי להטיל עליו הוצאות מטעם זה. מוצע להכניס תנאים אלה ביחס לסמכותו של רשם ההוצאה לפועל בהתחשב באופיים של בעלי הדין בהוצאה לפועל. כמו כן, מאחר שמדובר בסמכות חדשה הניתנת לרשמי ההוצאה לפועל מוצע כי תחילה לא ניתן יהיה לעשות בה שימוש כלפי בעלי דין שאינם מיוצגים ושאינם בהכרח מודעים להשלכות האפשריות של התנהלותם.

יצוין כי בבג"ץ 2651/09 **האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' שר הפנים** (15.6.2011, פורסם בנבו), התייחס השופט דנציגר לסמכות בית המשפט להטיל על בעל דין שהאריך את הדיון שלא לצורך הוצאות לטובת המדינה (לפי תקנה 514 לתקנות סדר הדין האזרחי). השופט דנציגר הסביר, כי "תכליתה של פסיקת הוצאות לטובת אוצר המדינה כפולה: כיסוי העלויות שהביאה התנהלות זו והרתעה מפני נקיטת התנהגות המביאה לבזבוז זמן שיפוטי". נימוקים אלה רלבנטיים גם להתדיינות בהוצאה לפועל.

ברע"א 1514/06 **תדיראן מוצרי צריכה בע"מ נ' שהי שאול** (24.4.2006, פורסם בנבו) (להלן: **עניין תדיראן**) דחה השופט גרוניס (כתוארו אז) את העמדה כי תקנה 514 לתקנות סדר הדין האזרחי הותקנה בחוסר סמכות. בעניין **תדיראן** נקבע, כי התקנה הותקנה בגדר סמכותו של שר המשפטים לפי סעיף 108(א) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב] התשמ"ד-1984 להסדיר בתקנות את סדרי הדין והנוהג לפני בתי המשפט וכן לפני רשמי ההוצאה לפועל. מכאן שניתן להחיל את התקנה והגיונה גם ביחס להליכים המתנהלים בהוצאה לפועל.

תקנה 120ד:

מוצע לקבוע, כי להוצאות שפסק רשם ההוצאה לפועל לפי תקנות אלה יתווספו הפרשי הצמדה וריבית כמשמעותם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961 (להלן: **חוק הפרשי הצמדה וריבית**). זאת, החל מיום פסיקת ההוצאות ועד ליום התשלום, אלא אם כן קבע הרשם מועד אחר.

בהתאם לסעיף 3 לחוק הפרשי הצמדה וריבית, רשאית רשות שיפוטית לפסוק ריבית גם על הוצאות משפט. "רשות שיפוטית" בחוק הפרשי הצמדה וריבית היא גם "ראש ההוצאה לפועל כשהוא מוסמך על פי דין לפסוק או לקבוע סכום כסף".

הוצאות שנפסקו לפי תקנות אלה לטובת הזוכה ייוספו על החוב הפסוק. אם הוטלו הוצאות כאמור לטובת החייב, יקוּזו סכום ההוצאות מחשבון החוב בתיק ההוצאה לפועל. אם נותרה יתרת חוב בתיק מאחר שסכום ההוצאות שהוטל על החייב היה גבוה מסכום החוב, ניתן יהיה לגבות את היתרה כפי שמוציאים לפועל פסק דין של בית משפט, וכך גם הוצאות שנפסקו לטובת צד שלישי.

מוצע כי צו להוצאות לטובת אוצר המדינה ייגבה באמצעות המרכז לגביית קנסות אגרות והוצאות. בהתאם לחוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, תשנ"ה-1995 ניתן לגבות במרכז חוב שהוא קנס שהטיל בית משפט המשולם לטובת אוצר המדינה. הגדרת "בית משפט" כוללת גם את רשם ההוצאה לפועל.

תקנה 120ה:

מוצע כי לעניין הטלת הוצאות, יראו בעל דין שטוען לעצמו כאילו היה עד שהוזמן מטעמו. כן מוצע כי אם היה בעל הדין עורך דין והוא טוען לעצמו או באמצעות משרדו, הוא יהיה זכאי להוצאות שהיה מקבל לו העסיק עורך דין. תקנה זו דומה בעיקרה לתקנה 516 לתקנות סדר הדין האזרחי.